

VERSLAG VAN DE BIJEENKOMST VAN DE RAAD DER GEMEENTE
HAARLEM IVM STAND VAN ZAKEN COALITIEVORMING OP DONDERDAG 3
APRIL 2014 OM 17.00 UUR

Voorzitter: de heer B.B. Schneiders
Griffier: mevrouw J. Spier
Wethouders: de heer E.P. Cassee, de heer J.C. van der Hoek, de heer C. Mooij, de
heer L. Mulder en de heer J. Nieuwenburg

Aanwezig : raadsleden en belangstellenden

OPENING

De VOORZITTER: Dames en heren, welkom. Het is geen officiële raadsvergadering, dus ik hoef niet met een hamer te openen, maar als u er prijs op stelt, doe ik het wel. Fijn dat u er allemaal bent om hier een licht programma mee te maken, waarbij er onder andere is voorzien in speeddaten. Dat is heel goed. Ik heb tot mijn vreugde gezien dat er inmiddels ook een blad is rondgegaan met foto's en alle namen. Ik ben al op bladzijde 1. Die ken ik allemaal al. Aan het eind van de week ken ik iedereen. De bedoeling is wat introductie te krijgen van alles wat er hier zo gebeurt. Gelukkig wordt de gemeenteraad, zoals de oude rotten weten, goed ondersteund door een professionele griffie en een griffier die hier ook nog maar kort werkzaam is. De griffie zal u natuurlijk door al het werk heen leiden en ook ondersteunen, zodat u goed beslagen ten ijs kunt komen als u bijvoorbeeld eens een motie wilt indienen of een amendement. Dan weet u precies hoe dat allemaal moet, welke procedures er gelden en wat de vormvoorschriften zijn. Dat komt allemaal aan de orde. Verder komt er vandaag nog een rondleiding door ons prachtige stadhuis. De meesten kennen dat natuurlijk al, maar er zijn toch altijd nog wel verborgen gebleven plekken zoals de kerkers – heel interessant om eens te bekijken – en zeker ook het gedeelte waarin het bestuur is gehuisvest. De gemeentesecretaris heeft *by far* de mooiste kamer, heel leuk om die eens te zien. U bent ook welkom op de kamer van de burgemeester en op de kamers van de wethouders. We weten niet wie daar straks allemaal komen te zitten. Dat blijft spannend.

We gaan nu eerst van de heer Fritz te horen krijgen wat op dit moment de stand van zaken is in de coalitievorming. Natuurlijk is er gelegenheid om daarop te reageren, maar ik benadruk maar even dat er geen sprake is van een formele vergadering.

De heer FRITZ: Goedenavond. Hoewel het vanavond niet op de planning stond, leek het mij goed even kort iets te vertellen over wat er de afgelopen week is gebeurd. Zoals u zich allemaal nog zult kunnen herinneren, heeft een meerderheid van de raad vorige week aan de PvdA gevraagd een tussenronde in de informatie te organiseren om te kijken of we uit de patstelling konden komen. Het lijkt me goed de conclusies uit alle gesprekken die we met elke fractie hebben gevoerd, met u te delen. Het waren overigens allemaal prettige gesprekken, waarvoor dank. Fijn dat u allemaal op de uitnodiging bent ingegaan. Er is een aantal conclusies uitgekomen en het lijkt me goed die aan u voor te leggen. Daarna zou ik een voorstel willen doen over hoe we hiermee verder kunnen gaan. Het lijkt me goed als anderen de gelegenheid krijgen daarop kort te reageren. We zullen geen uur van uw tijd vragen, want dan komt de rest van het programma in het gedrang. De PvdA trekt uit alle gesprekken die we met u allen hebben gevoerd, vijf conclusies. De eerste conclusie luidt, dat alle fracties in beginsel de voorkeur geven aan een coalitie waarvan ook de grootste partij D66 onderdeel uitmaakt. De tweede conclusie is dat er geen meerderheid te formeren is rondom een coalitie waarin zowel D66 en VDD zitting hebben. Onvoldoende partijen willen hierbij aansluiten om tot een meerderheid te komen. De derde conclusie die wij trekken op basis van al die gesprekken is, dat een meerderheid

van de raad een voorkeur uitspreekt voor een coalitie die bestaat uit D66, CDA, GroenLinks en PvdA. Dat zijn niet per se de partijen die in die coalitie genoemd worden. Dat is misschien even de moeilijkheid in het verhaal. De vierde conclusie is dat er in onze perceptie alleen meerderheden te vormen zijn rond een centrumlinkse coalitie van CDA, PvdA, GroenLinks, SP, Actiepartij en/of mogelijk OPH en Trots indien D66 en VVD elkaar vasthouden. De vijfde conclusie die eigenlijk door alle partijen werd gedeeld, is dat snelheid in de formatie van belang is gezien het feit dat er grote opgaven voorliggen en het feit dat Haarlem snel besluiten moet nemen onder andere over financiën, maar ook over een aantal andere zaken. Die vijf conclusies die overigens in wisselende meerderheden worden gedeeld, worden allemaal gedeeld door een meerderheid van de fracties hier in de raad of door een meerderheid van de raadsleden – althans als je de fracties gewicht mee geeft naar hoeveelheid van zetels. Die conclusies hebben wij getrokken op basis van al die gesprekken en op basis daarvan zouden wij een voorstel willen doen. Een voorstel is dat wij D66 zouden willen uitnodigen om het initiatief te nemen tot het vormen van een coalitie waarin niet én D66 én de VVD vertegenwoordigd zijn. Wij zouden graag uiterlijk maandag van D66 horen of zij daartoe bereid is, om dat initiatief te nemen. U kunt zelf kijken wat voor meerderheid er dan mogelijk is. Daarvoor doen wij een uitnodiging aan D66. Het is heel duidelijk dat deze raad graag wil dat D66 als grootste partij in de coalitie zit. Dat is niet meer dan logisch. Ook de PvdA, als ik iets namens mijn eigen fractie kan zeggen, wil heel graag een coalitie waarin D66 als grootste partij vertegenwoordigd is. Daarom leek het ons een verstandige stap u deze uitnodiging te doen. Wij zouden graag zien dat u het initiatief mogelijk onder leiding van een D66-informateur of in een andere vorm neemt om te komen tot een coalitie waarin niet én D66 én de VVD vertegenwoordigd zijn.

De VOORZITTER: Wie wil er reageren?

Mevrouw PIPPEL: Dank, PvdA, voor de tussenronde die u nu heeft gedaan in de informatie en voor het delen van de conclusies. Wij nemen de opdracht om tot een gebalanceerde coalitie te komen graag in vrijheid terug. Wij stellen de raad dan ook voor te kijken of we de informatie in handen kunnen geven van een nog te benoemen informateur om hem de conclusies die u hebt getrokken in uw tussenronde en de conclusies die wij in onze eerdere ronde hebben getrokken, mee te geven om te kijken hoe we tot een gebalanceerde coalitie kunnen komen.

Mevrouw SIKKEMA: Vorige week ben ik vergeten alle nieuwe raadsleden hartelijk welkom te heten in deze raad. Dat doe ik bij dezen alsnog. U hebt een vrij bizarre start gemaakt met elkaar, maar ik kan u verzekeren dat het ook voor meer ervaren raadsleden een bizarre start was, mede door de vele emoties die daarbij betrokken zijn. We hebben het over blok A, blok B. Ik kreeg van iemand te horen dat GroenLinks nu meedoet aan oude politiek en dat heb ik zelf totaal anders ervaren. Zo heeft ieder zijn eigen ervaring, zijn eigen beelden. Dat is ook prima, dat is legitiem en menselijk. Volgens mij is het de uitdaging om boven die emoties uit te stijgen. Raadsleden die mij wat langer kennen, weten dat ik jarenlang onderzoeker ben geweest en de afgelopen week heb ik weer een soort kwalitatief onderzoek mogen doen samen met de heer Fritz en de heer Snoek. Ik wil de partijen die we hebben gesproken, allemaal heel erg bedanken voor de open gesprekken die we met elkaar hebben gevoerd. Daarin hebben we gesproken over wat er in de afgelopen weken is gebeurd, maar we hebben vooral ook met elkaar besproken hoe we nu verder willen. De heer Fritz heeft de conclusies heel helder op een rij gezet en ik hoop echt dat wij allen los van alle emoties deze conclusies serieus nemen. Wij willen D66 dat graag meegeven en daarbij luisteren naar de wensen van de meerderheid van deze gemeenteraad die ook recht doet aan de uitslag van de verkiezingen. Volgens mij kan het niet democratischer. Ik wens D66 oprecht heel veel wijsheid toe en ik hoop dat

D66 ingaat op het voorstel dat de PvdA zojuist heeft verwoord. U geeft daar een antwoord op, maar ik heb het idee dat u het voorstel breder opvat dan de PvdA u zojuist heeft gevraagd. Ik krijg daar straks graag nog even een reactie op.

De heer SNOEK: Dank aan de heer Fritz voor de terugkoppeling. D66 is twee weken geleden de grootste partij van de raad geworden. Dat geeft rechten, maar dat schept ook verplichtingen, bijvoorbeeld om zorgvuldig en verstandig om te gaan met de wensen en zorgen van de kleinere partijen in deze raad. Het wekt bij ons geen vertrouwen dat D66 zich als grootste partij direct verbindt aan een andere partij. Sterker nog, wij zijn bang dat net als de afgelopen vier jaar een vechtcoalitie wordt georganiseerd. Met de zware opgave op zowel financiën als op het sociaal domein gelooft het CDA dat het van belang is een brede middencoalitie te vormen waarbij een sterke oppositie zowel op links als op rechts de coalitie én het college scherp kan houden. Het proces van de afgelopen twee weken heeft ervoor gezorgd dat partijen zich hebben teruggetrokken achter de eigen linies en dit mag niet tot gevolg hebben dat we tot een suboptimale oplossing komen. Een meerderheid van de raad spreekt de voorkeur uit voor een brede middencoalitie van D66, PvdA, GroenLinks en CDA. Ook het CDA heeft een sterke voorkeur voor deze coalitie en wij vragen net als de PvdA aan D66 om serieus werk te maken van een onderzoek naar mogelijke coalities zonder D66 én VVD. Wij zouden graag zien dat u daarin het voortouw neemt. Mevrouw Sikkema vraagt meteen om antwoord. Ik hoorde de heer Fritz zeggen dat maandag vroeg genoeg was. Ik hoop dat u de tijd wilt nemen dit voorstel serieus te beschouwen en het voorstel met de mensen goed te bespreken.

De heer VISSER: Heldere conclusies van de PvdA. Ik had eigenlijk dezelfde vraag als GroenLinks aan D66, maar ik vind het wel goed dat daarvoor even tijd wordt gegund. Ik wil wel benadrukken dat snelheid nodig is, want wij zijn echt bang dat wij er als kleine partijen straks voor de vakantie nog heel wat besluiten doorheen moeten jagen op het sociaal domein. Het zijn belangrijke besluiten en er moet dus een goede, brede coalitie komen. Wat ons betreft, zijn daarvoor nog wel andere opties mogelijk. Er is nu een soort patstelling. Ik hoor net het woord vechtcoalitie vallen. Wij zitten daarop ook niet te wachten, maar de grote verantwoordelijkheden die er liggen, zouden er ook voor kunnen pleiten om de coalitie nog een stuk breder te maken en beide kampen – eigenlijk een verkeerd woord – te verenigen om te kijken of met PvdA, GroenLinks, CDA, D66 én VVD een coalitie gevormd kan worden. Dat geeft wel wat beperkingen voor de oppositie, maar de belangrijke besluiten doen ons pleiten voor dit brede draagvlak.

De heer GARRETSSEN: De SP heeft drie uitgangspunten gehanteerd voor haar standpunten in deze coalitiebesprekingen, in de eerste plaats op basis van het verkiezingsprogramma, in de tweede plaats op basis van de verkiezingsuitslag en in de derde plaats op basis van de noodzaak om snel tot een nieuw college te komen juist vanwege alle veranderingen die op ons afkomen. Op het punt van ons verkiezingsprogramma zeggen wij dat we onze doelstellingen heel moeilijk kunnen verwezenlijken in een coalitie met de VVD en D66. Wij sluiten geen enkele partij uit, zeker de VVD niet. We hebben daarmee vier jaar goed samengewerkt, maar niet met VVD en D66 samen. Daarnaast sluiten wij onze ogen niet voor de verkiezingsuitslag. Wij vinden ook, samen met de andere partijen, dat D66 bij voorkeur in de coalitie moet zitten. Wij vinden ook dat D66 extra verantwoordelijkheid heeft als grootste partij en dat ze dient te luisteren naar de meerderheid van de raad. De meerderheid van de raad heeft nu eenmaal dit standpunt: VVD en D66 niet samen. Ik betreur het antwoord van mevrouw Pippel dan ook heel erg. Zij geeft geen antwoord op de vraag van de heer Fritz. Ze zegt dat ze dinsdag graag een informateur wil benoemen en dan wil voortgaan met de coalitiebesprekingen. Wij willen echter ook uiterlijk maandag een antwoord hebben op de vraag of D66 bereid is om zonder de VVD een coalitie te vormen. Dat is voor ons

belangrijk. We hebben nu een week verloren wat ons betreft. D66 heeft twee weken lang de tijd gehad om na te denken over de vraag of ze ook zonder de VVD een coalitie wil vormen. Het is voor ons nu al helder, ook vanwege de noodzaak om snel een coalitie te vormen. Wij zouden morgen graag al coalitiebesprekingen voeren over een centrumcoalitie, centrumlinks met het CDA, met de Actiepartij, met de PvdA en met GroenLinks.

De heer DE JONG: Ik wil eerst beginnen met het bedanken van de SP voor de vriendelijke woorden richting VVD. Dat is fijn in deze tijd. GroenLinks roept op te spreken buiten de emotie om. Het lijkt me goed om buiten de emotie om te praten. Ik denk juist dat er momenteel heel veel emotie in de discussie zit. Als ik even streng mag zijn naar deze raad: het is een bijna kinderlijke poging om twee partijen die goed samenwerken, die heel verschillend zijn, te beletten een samenwerking te creëren die goed is voor deze stad. Het kan misschien wel een basis zijn van een veel bredere samenwerking. Deze stad staat voor grote uitdagingen de komende jaren. Dan is er een stabiel bestuur nodig. De VVD wil graag dat het beleid van de huidige coalitie de komende jaren op hoofdlijnen wordt voortgezet. Dan heb ik het over de hervormingen op het financiële domein, de veranderingen op het sociale domein, het terugdringen van de schuld, allemaal dingen die in het belang zijn van deze stad. De huidige coalitie heeft daarvoor een goede basis gelegd. De blokkade van een aantal partijen tegen een samenwerking van twee partijen die juist goed kunnen samenwerken, vinden wij slecht voor de stad. Het is ook niet te verklaren op rationele gronden, het is pure emotie. Ik roep de drie partijen dan ook om hun standpunt nog eens te heroverwegen. De VVD heeft vertrouwen in D66, maar wij zijn geen D66, wij zijn VVD. Als ik D66 was geweest, had ik daar gezeten en dan was ik lid geweest van die partij. We hebben echt wel onze onderscheidendheid en daarop zijn we trots. We werken goed samen, maar met andere partijen hebben we in het verleden ook goed samengewerkt. De heer Garretsen herinnert mij aan een samenwerking met de SP. Dat was voor mijn tijd, maar ook die samenwerking zou ik mij op zakelijke basis goed kunnen voorstellen. Eén ding kun je met de VVD en dat is zakelijke afspraken maken. Zakelijk, zonder emotie. Met de PvdA heb ik altijd gezegd dat we prima door één deur kunnen, zakelijke afspraken. Ik betreur het ten eerste – toch een stukje emotie – dat de PvdA nu zegt niet met de VVD en niet met D66 aan de slag te willen. Deze verkiezingen hebben een bepaald resultaat gehad en verkiezingen moeten wel een bepaald effect hebben. Er zit daar een partij, *by far* de grootste partij. De VVD heeft het uitstekend gedaan. Van de vierde partij zijn wij nu de derde partij geworden van Haarlem. Ons kernelectoraat staat stevig. Wij zien nog steeds een rol voor de grote partijen van deze stad en dat heb ik in de vertrouwelijke gesprekken ook gezegd. Die partijen moeten het voortouw nemen. Wij zien uiteraard een rol voor de liberalen die het ook de afgelopen vier jaren uitstekend hebben gedaan. Met de VVD kun je goed samenwerken. Onze handtekening staat altijd. Dat weten jullie allemaal. Onze handtekening staat en als die staat, geldt die ook. Wij zien altijd een rol voor de PvdA en welke coalitie dan ook. Dat zijn de antwoorden en de standpunten die de VVD in de gesprekken heeft gegeven en wij zouden graag het initiatief weer terugzien bij D66 voor een stabiele coalitie zonder emotie, elkaar zakelijk in de ogen kijkend.

De heer VRUGT: Ik kom graag direct even terug op de laatste woorden van de heer De Jong. Dat stabiele bestuur, die coalitie, hebben we de afgelopen vier jaar niet gehad ondanks de kennelijk goede samenwerking tussen VVD en D66. Het is mij opgevallen dat diezelfde goede samenwerking aan de andere kant van het spectrum aanwezig was bij PvdA en GroenLinks. Vanuit de Actiepartij en ook programmatisch heb ik het volste vertrouwen in die duurzame middenlinkse coalitie die hier op tafel ligt en die echt mogelijk is. Ik zie daarin een duurzamer toekomst dan opnieuw dat vechtcollege zoals ook de ChristenUnie voorstaat. We hebben het de afgelopen vier jaar gezien en dat

kunnen we ons de komende vier jaar gewoon niet veroorloven. Laat ik daar helder over zijn. Voor de Actiepartij is de enige mogelijkheid die duurzame middenlinkse coalitie van PvdA, SP, GroenLinks, Actiepartij en CDA. Waarom zeg ik dit allemaal? Omdat D66 denkt dat die combinatie geen recht zou doen aan de uitslag. Daarom gaan wij helemaal mee met informateur Fritz om de opdracht opnieuw bij D66 neer te leggen. Het ligt niet voor de hand om D66 geen deel te laten uitmaken van de coalitie. Voor ons is dat geen logische stap om daarin mee te gaan, maar ik vind het wel bijzonder spijtig dat D66 in de twee weken die nu zijn verstreken, die opdracht niet heeft opgepikt.

De heer VAN DEN RAADT: Trots vraagt zich één ding af. We hebben het allemaal over snelheid. Als D66 een oplossing vindt zonder VVD, zijn de andere drie partijen het dan daarmee eens of gaan we dan weer bakkeleien?

De VOORZITTER: Dat is een vraag die ooit beantwoord zal worden. Mevrouw Pippel, wilt u reageren of gaat u in op de uitnodiging van de heer Fritz om maandag hom of kuit te geven?

Mevrouw PIPPEL: Ik heb de reactie gegeven zoals ik die heb gegeven. Ik neem graag de opdracht in vrijheid aan. We zullen er maandag zeker op terugkomen en we streven natuurlijk naar een gebalanceerde coalitie. Het lijkt me verstandig even ruggespraak te houden met mijn fractie en dan komen we daarop terug.

De heer FRITZ: Dank u wel, wij wachten uw antwoord maandag graag af. We hopen dat we na maandag het initiatief aan D66 kunnen teruggeven om tot een goede coalitie te komen.

De VOORZITTER: Dan nog even voor de goede orde. Er werd zojuist door de heer Vrugt gesproken over een vechtcollege. Dat is er nooit geweest. Misschien wel een vechtcoalitie, maar in het college is dat nooit gebeurd.

Dames en heren, dan hebben we dit onderwerp gehad. Dan krijgen we nu een luchtig onderwerp. De oudgedienden weten dat wij hier in het stadhuis over een heel goed bodecorps beschikken. Dat wordt ook regelmatig bedankt bij begrotingsbehandelingen, kadernota's, afscheid van de raad. Dan staat het altijd in het zonnetje. Vaak nog voordat het college wordt bedankt, wordt het bodecorps bedankt. Terecht, maar onze fungerende hoofdbode, Ben Hogendoorn, zal nu zijn team aan u presenteren. Ga je gang, Ben.

De heer HOGENDOORN: Goedenavond allemaal. Ik ben coördinator van de bodedienst. Wij vormen een team van tien mensen, inclusief Ben Hutubessy, onze hoofdbode. Dennis van Beelen is de chauffeur van de burgemeester. Achteraan op de tribune links, van u uit rechts, zit onze leidinggevende, mevrouw Weertman. Wij gaan proberen u met van alles van dienst te zijn. Ik ga u niet vertellen wat wij allemaal doen in verband met de tijd. We zien elkaar.

De VOORZITTER: Dames en heren, we gaan nu speeddaten. U hebt dat misschien wel eens gedaan. Ik bemoei me er niet mee, want als ik u instructies ga geven, is de kans groot dat het fout loopt. Heske Pohlmann zal u de gang van zaken uit de doeken doen.

Mevrouw POHLMANN: We gaan inderdaad speeddaten. Een deel van u heeft al een nummer gekregen. Dat kan een wit of een blauw nummer zijn. De witte nummers zijn voor de oud-raadsleden, mensen die ook in de vorige raadsperiode al in de raad zaten. Jullie gaan naar de stoel met het corresponderende nummer en jullie blijven daar gewoon zitten. De nieuwe raadsleden hebben een blauw nummer gekregen en zo meteen krijgen

de schaduwraadsleden die aanwezig zijn, die ook. Ook jullie gaan naar de corresponderende stoel, maar jullie gaan doordraaien. We krijgen zo een signaal te horen en dan gaan we beginnen. Per speeddate hebben we drie minuten de tijd. Dan krijg je het signaal te horen en dan schuiven de nieuwe en de schaduwraadsleden door naar een nummer hoger. Afhankelijk van de tijd ontmoet je een aantal nieuwe raadsleden. Dat zullen er een stuk of vijf, zes of misschien wel zeven zijn. Daarna gaan we eten aan de ronde tafel in de refter. Ook daar is een indeling gemaakt, dus zoek even je eigen naam op. We willen zo veel mogelijk mengen met oud en nieuw. Daarna doen we een rondleiding en ook daarbij zijn groepen ingedeeld die weer corresponderen met de parallelsessies. De indeling van de groepen ligt op een van de bankjes in de refter. Kijk straks even net voor of net na het eten in welke groep je bent ingedeeld. Zijn er nog vragen? Dat is niet het geval. De stoelen staan hier en in de antichambre van de refter. Zoek je stoel op en de rest wijst zich vanzelf.

SLUITING

De VOORZITTER: Ik constateer dat er geen sprekers meer zijn.